

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 72. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 31-го березня 1941.

No. 72. Jersey City, N. J., Monday, March 31, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ГРАТУЮЄ ЮГОСЛАВСЬКОМУ КОРОЛЕВИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вислав гра-туляційну депешу на руки молодого 17-літнього югославського короля Петра, який внаслідок пере-вороту і скинення регента Павла вступив сам на престол. Президент зложив йому побажання і висловив надію, що під його проводом Югославія вдержить ті свободолюбні засади, які є характеристичні для неї і для Америки. В офіційних колах цю телеграму пояснюють так, що вона є моральним зобов'язанням Америки помагати Югославії в її опорі проти німців.

СМЕРТНІСТЬ З НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ.

ШКАГО. — Національна рада безпеки подала до відома, що в місяці лютий число смертних випадків внаслідок удари автомобілів, значно зросло. Воно підскочило на 22% в порівнянні до смертних випадків в тім самім місяці попереднього року. Всіх смертних випадків в останнім лютому було 2,560. За два місяці цього року всіх смертних випадків було 5,370. Це тільки по шляхах, від автомобільних ударень. Інші смертні випадки те число підносять до кількох десятків тисяч річно, себто більше, ніж гинуть в Англії люди від ворожих бомб.

„ДЖАНА ВАЛТІНА“ ХОЧУТЬ ДЕПОРТУВАТИ...

НЬО ЙОРК. — Еміграційні влади звеліли Ричардові Германові Кребсові, знаному під літературним іменем „Джан Вальтін“, опускати Америку. Джан Вальтін написав знамениту книжку під заголовком „3 ночі“, в якій описує події зі свого життя, яке впродовж довгих літ було посвячене на комуністичну діяльність і шпигунство за границею в користь Советів. Описав він, подібно, як багато інших комуністів, розчарувалися і почали все це розкривати. Нинішня книжка викликала величезне враження. Приятелі Вальтіна говорять, що вони не допустять до того, щоб влади його депортували. Бо колиб він дістався в руки німців, чи большевиків, йому відразу зробили б кінець. Америка нікого на очевидну смерть не видасть, говорять приятелі Вальтіна.

ШЕ ГРОШІ НА ВІЙСЬКОВІ ЦІЛІ.

ВАШИНГТОН. — Сенат одобрив нові домагання грошей на воєнні цілі, в сумі чотирьох і пів біліонів доларів. В сенаті не було жадного спротиву. Ця вістка вже не робить на Америку враження, бо перед тим ухвалено чотири рахунки, також на грубі біліони. „Н. Й. Таймс“ подав ту новинку на дев'ятій сторінці.

ПІДШУКУЮТЬ „ЕРЗАЦІВ“.

ВАШИНГТОН. — Це перші німці, з браку сирівців, почали придумувати різні метали, або хемічні мішанини, аби заступити оригінальний матеріал. Ті заступні матеріали вони назвали „ерзацами“. Тепер всі застановляються над „ерзацами“, бо кожній державі обмаль деяких сирівців. Також деколи заступні матеріали кращі, від тих, що їх уживано оригінально. Америка також застановляється над різними „ерзацами“. А бюро заряду продукції створило лабораторію з 22 членами, які мають придумувати „ерзаци“ на ті продукти, яких в Америці обмаль, а яких треба до кампанії зброєння.

ПРОТИ ГАЗЕТАРСЬКОЇ ЦЕНЗУРИ.

САН РАФАЕЛ (Каліфорнія). — Недавно Вендел Вилкі сказав, що як довго американська преса має право отверто і свobodно про все говорити і критикувати уряд, нема побоювання, що в Америці настає диктатура. Але деякі видавці говорять, що уряд деколи таки впливає на пресу і новинарські агенції. Щоб виявляти це на верх створено союз газетарських видавців, які мають пильно слідкувати за тим, чи деякі державні агенції не вкорочують газетам їх свободи слова.

ВУЖІ КОРИСНІ ЗВІРЯТА.

НЬО ЙОРК. — Хоч вужам і гадюкам приписують найнікчемніші прикмети, то це непорозуміння, сказав куратор зоологічного городу в Бронкс, Дітмарс. Він тепер влаштовує виставу, щоб доказати користь вужів і гадюк. Деякі вужі вбивають пересічно по 30 щурів на рік. А щур, як це обчислюють дослідники, на рік зробить шкоди на п'ять доларів. П'ять разів 30 робить \$150 на рік. Ось таку користь приносять деякі вужі. Щодо гадюк, то їх отруї небезпечні, коли походять просто від укушення. Але коли ті отруї добути гадюкам з зубів, то можна з них робити дуже корисні ліки, говорив Дітмарс.

ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ БІНГО.

ПАСЕЙК (Нью Джерзі). — Після довгих розсвідів повітова велика лава присяглих порішила ввести проект на руки влади, щоб заборонити всі „бінга“ в повіті. Бо „бінга“ є газардові гри, без огляду під чим наглядом вони не відбувалися. Крім того в останніх роках багато людей занадто переймається цю грою.

ОДИН СТРАЙК ЗАЛОГОДЖЕНИЙ—ДРУГИЙ ПОЧАВСЯ

Страйк в „Бетлегем Стіл Ко.“ в Бетлегем, Па., пологоджений. Обі сторони згодились повернути до попереднього положення, себто, завод фабрики згодився прийняти всіх назад до праці, й по старому уважати юнію чинником у закладуванні збірної умови праці. Юнія не домогалася жадних підвишок. Точніші умови замирення будуть вироблені пізніше. При замиренні відіграли важну роль представники уряду.

Але водночас з замиренням страйку в Бетлегем, Па., вибух страйк в другій фабриці тої самої компанії, в Джансаві, Па. Там вийшли робітники на страйк і зупинили працю. Але цей страйк був спокійний, а страйкарі навіть не виставили пикетчиків. На місце страйку поїхали відразу представники уряду. Є надія, що і той страйк буде скоро пологоджений. Обі сторони клоняються прийняти як основу замирення ті самі точки, що прийняли обі сторони в Бетлегем, Па.

Зате страйк у бруклінських доках, належачих до Бетлегем Стіл Ко., не дався. Проти нього виступили самі робітники, які заявили, що страйкувати не будуть. Але того самого гатунку страйк у доках у Гобокен, Н. Дж., таки вибух.

БУВШИЙ СУДДА ПОСУДЖЕНИЙ ЗА ХАБАРНИЦТВО

Федеральна велика лава присяглих признала винуватим хабарництва бувшого суддю окружного федерального суду, Варена Дейвиса, за те, що він брав хабарі від тих сторін, яких судив. Хабарі на суму \$37,000 він дістав від Вільяма Факса, бувшого фільмового продуцента. Факса також потягнуто до відповідальності. Разом з Факсом став на лаві обжалованих також його адвокат Кавфман, який був посередником у підкупстві. Факс признався до вини. Правдоподібно він буде державним свідком проти судді Дейвиса. Дейвис має 74 роки й окружний суддею був 19 літ.

ГУВЕР ПЕРЕСТЕРІГАС ПЕРЕД СОЦІАЛІЗМОМ В АМЕРИЦІ

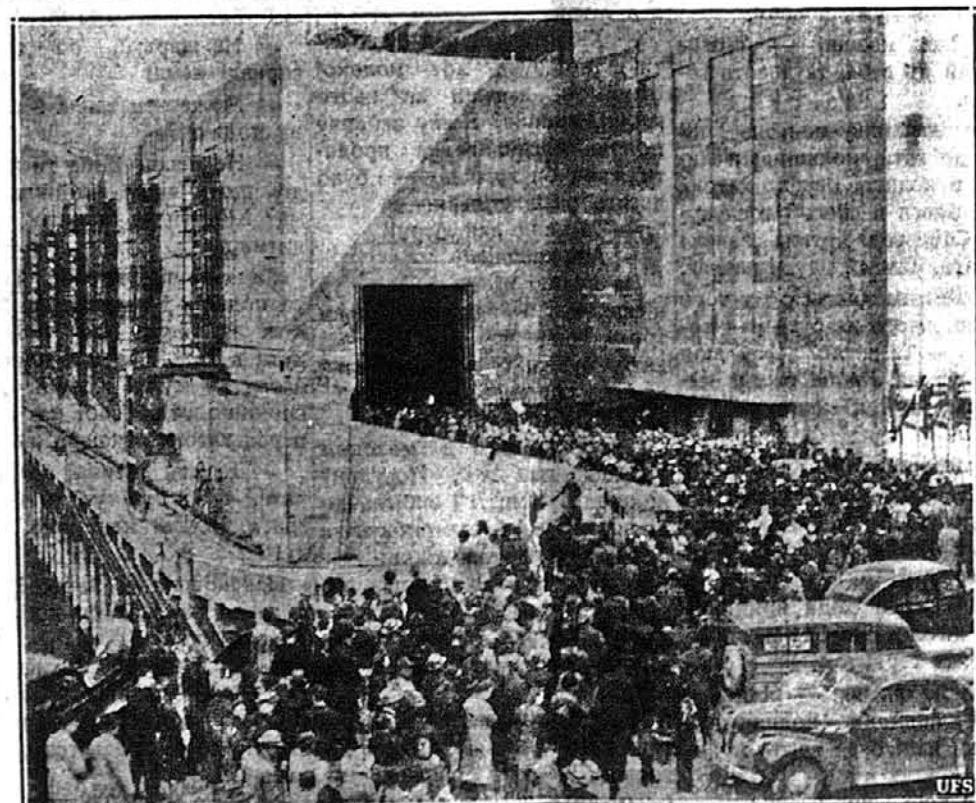
Герберт Гувер, виголошуючи до представників „Янг Мен Кристшен Асошіейшен“ промову, сказав, що Америка вже станула на шлях, який змусить її по війні забрати дуже активну роль в замиренні світу і в укладі нового ладу. Нині вже стало національним обов'язком помагати Англії. Тому всі повинні це робити. Але американці мусять добре дивитись, щоб у себе не запровадили такого націонал-соціалістичного ладу, який є в тих державах, з якими Америка має порахунок. Бо коли держава втручається до бізнесу, то хай собі що хто хоче говорить, це є соціалізм. Також коли вона зачинає приватним компаніям приказувати що робити, то це є фашизм. Нема що заперечувати, говорив він, що в минулій війні в Америці була диктатура. До того самого йде тепер. Ми вже в половині дороги. Треба вже тепер добре застановитись, щоб описіла те все „паробити“ і щоб воно не стало сталим явищем, говорив він до молоді.

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА ВІДКЛИКАТИ СВОГО ПОСЛА З ЮГОСЛАВІЇ

З Берна, столиці Швайцарії, доносять, що в Німеччині панує в урядових колах страшний озлоблення на Югославію, зокрема за те, що арештовано тих двох югославських бувших міністрів, що підписали у Відні договір про приступлення Югославії до Потрійного Союзу. Це відноситься до бувшого прем'єра Драгіши Цветковича і Александра Марковича, бувшого міністра заграничних справ Югославії. Та, як доносять з Білгороду, ті міністри мають бути вже випущені на волю.

АНГЛІЯ МАЛА МАЙЖЕ ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ СПОКІЙ

В Лондоні населення не могло надивуватись, що цілих сім днів не чуло сирен, що заповідалиб німецький налет. І таке саме можна сказати майже про цілу Англію. Пояснюють собі це тим, що вся увага Німеччини звернена тепер на Балкан, та що правдоподібно вона перекинула тамтуди велику частину своїх летунських частин, або держить їх на поготівлю, щоб можна було їх використати кожної хвилини на полудні. Нема сумніву, що до цього причинився теж і державний переворот в Югославії. Це неможливо, щоб Німеччина передше нічого не знала про те, що діється в Югославії, та яке там нетодування проти німців. В Лондоні знали про це добре й надіялись, що таки станеться щось таке, що дійсно сталося.

ВІДКРИТТЯ ТАМИ. На відкритті „Гранд Кулі Дем“ на ріці Колумбія, в стоїть Вашингтон, зійшлися величезні товнища цікавих відвідувачів. Маси, показані на світлинці, це лише частина багатьох тисяч, що хотіли бачити, як по натисненні відповідних підійм, води стали порухувати великі машини до роблення електрики. Гата є найбільшою каменярською роботою в історії.

ВІЙНА ЗАХОПІТЬ СКОРО ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ СОВЕТИ І ЯПОНІЮ, КАЖУТЬ У ТУРЕЧЧИНІ

ІСТАНБУЛ. — Турецька преса прибрала дуже гострий тон від хвилі, коли стався державний переворот в Югославії. Видно, що події в Югославії поділяли як на турецький уряд, так і назагал в такий спосіб, що вони набрали більшого довіря у свої сили, бо заповили виразно, що Туреччина цілком певно піде до війни, як тільки будуть нарушені в якийнебудь спосіб її територіяльні інтереси. Та замітне те, що та преса заповідає, що тепер уже не улягає ніякому сумнівові, що в скорому часі прийде до поширення світової війни з участю Злучених Держав, СССР і Японії. Далі пишеться, що Німеччина по всякій правдоподібності таки піде війною на Туреччину, бо захоче дістати доступ до тих сирівців, які є в Туреччині, Іраку, Афганістані, Сирії й Трансйорданії, а які їй потрібні в її змаганнях опанувати Суецьким каналом.

НОВИЙ КОРОЛЬ ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД. — Маси народу вчинили величезну овацію молодому 18-літньому югославському королеви Петрови II, як їхав до катедрі, щоб там зложити присягу в присутності патріярха Гавріла і шістьох архієпископів Сербської Православної Церкви. При тому було повно найвищих військових і цивільних дигнітарів, на чолі з ген. Дусаном Сімовичем, що перевів державний переворот і тепер є прем'єром. Другим, що плянував переворот є ген. Боро Міркович, що, очевидно, теж був присутним при церемонії. Замітне те, що як їхав британський посол на церемонію, то по вулицях кричали „Хай живе Чорчил“, а як їхав американський генерал Артур Бліс Лейн, то кричали „Хай живе Рузвелт“.

ЩЕ НЕ ЗНАТИ, ЩО СТАНЕТЬСЯ.

БЕРН. — В Швайцарії переконані, що наразі Югославія не зробить ніякого такого кроку, що втягнє в її війну. Вона значне робить відразу велику підготовку на такий випадок, колиб їй прийшлося воювати. Але, кажуть неутральні дипломати, можна певно сказати, що теперішня влада в Югославії не є прихильна Німеччині.

ЗА СОЮЗ ЮГОСЛАВІЇ З СОВЕТАМИ.

ЛОНДОН. — Пресова агенція Райтера доносить, що коло 30,000 югославських комуністів влаштували в Білгороді політичну демонстрацію, домагаючись від нового уряду ген. Сімовича негайного за-ключення союзу з СССР.

ЮГОСЛАВІЯ ЗА ДОДЕРЖАННЯ УМОВ.

БІЛГОРОД. — З того, що можна вносити на підставі неповних звідомлень, так є, що новий уряд Югославії є за те, щоби були виконані всі договори, які заключив попередній уряд. Але під одною умовою: Це не буде відноситись до секретних умов, а тільки до того, що було публично проголошено.

НАЦІСТИ ПРО ПЕРЕВОРОТ У ЮГОСЛАВІЇ.

БЕРЛІН. — Покищо німецька преса пише ще назагал дуже обережно про державний переворот в Югославії, зазначаючи, що ще нема цілком провірених відомостей. Але дає до пізнання, що цей переворот спричинили советські впливи. А коли таке появляється в пресі, яку контролює уряд, то не диво, що з того заключають, що відносини між Німеччиною і Советами мабуть трохи погіршилися. Далі важне й те, що зачинається протестувати проти побиття німців в Югославії.

ЧОГО БОЯТЬСЯ?

БЕРН. — В Швайцарії побоюються, чи Німеччина не захоче підбити Югославію, користаючи з того, що підчас перевороту нароблено шкоди німецьким бізнесменам, а декого з німців побито. Націстівське міністерство пропаганди зачало розголошувати оті побиття в такий спосіб, що нагадують часи з Чехословащиною.

ЯК З ХОРВАТІЄЮ І ЮГОСЛАВІЄЮ?

ЛОНДОН. — Бюро Райтера подає, що найважнішим завданням нового уряду Югославії буде приєднання для себе хорватів і словінців, що потягають за згодою з Німеччиною.

ПОЛЬСЬКЕ-ЧЕСЬКЕ ЗБРАТАННЯ.

ЛОНДОН. — З приводу державного перевороту в Югославії відбулися наради в лондонському Чехословацьким Інституті, в яких взяли участь президенти Польщі й Чехословащини: Рачкевич і Бенеш. Підчас наради виголошувало промови на тему польсько-чеського збратання, при чому привязувало дуже велику вагу до того, що сталося в Югославії. Говорено, що югославський спротив заважить на дальшій війні в Європі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрому оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ВІДСВЯТКУВАТИ?

Оден з таких старих членів У. Н. Союзу, що їх можна справедливо назвати добрягами, написав до головної канцелярії цієї організації, щоб порадити йому, яку то видумати програму на 25-літній ювілей відділу, щоб вона була культурна й цікава й притягнула багато людей, та залишила по собі добру пам'ятку. От поручив йому відділ виробити програму, то й треба прийти з чимсь розумним.

Та, як то нераз буває, коли влаштовуються такі свята, люде думають про різні несподіванки, а найменше, або й цілком ні, про те, щоб заскочити святочну публіку новими членами, і то, як можливо, в такому числі, щоб кожний, аж головою з дива похитав, коли про це довідається на ювілейній конференції, чи на ювілейній вечері.

На те звернула увагу канцелярія У. Н. Союзу і тому старому Союзовцеві, що питав поради в справі ювілею. А що трапилось так, що тим Союзовцем була тяжко працююча людина „старої дати“, себто з піонерським духом, то вона взяла собі ту раду до серця, хоч, як їй передше видавалось, в її маленький місцевості на тому полі нема вже що робити. Але є сусіди...

Так і пішов наш Союзовець до другої місцевої, до своїх приятелів, що мають гарні діти. Бачить, що є здорові хлопчак як дуби, а в Союзі не стоять. Чому? Біда, роботи нема — відповідають. Тоді він каже, що знайде роботу. І забрав їх до тої самої фабрики, де сам працює. Ось так приєднав кількох молодих членів до Батька Союзу. А вкінці побачив, що це й на власнім обійсті, себто у його громаді знайдеться ще дечка дитина, що її можна вписати до У. Н. Союзу. І тут уже дещо вдалося зробити, а що ювілей відділу припадає на осінь, то, як уже тепер видно, буде добра несподіванка для членів відділу і для цілого загалу, коли побачать, як зросла у них Союзова родина.

Ось ця простенька історія є взята з правдивого, сучасного життя. Нічого в ній нового й особливого. А проте памятаймо, що на таких „історіях“, чи їм подібних, побудовано У. Н. Союз. І вони і досі є його головною підпорою. Пригадуємо такі речі, бо їх треба пригадувати, щоб ми знали, що це не перевелись в Америці між нами оєт тихі-й скромні робітники, що є властивою підвалиною нашого життя. А може ось така „історія“ заставить й інших до глибшої заставни, коли їм приходить влаштовувати ювілей. Бо якщо такі ювілеї мають бути виявом життя, то не можна померти у їхніх програмах тої точки, підчас якої треба проголошувати, що доказом живучості відділу є таке і таке число нових членів, зорганізованих підчас ювілейної кампанії відділу.

Не забуваймо за те, коли застановляємось, як найкраще відсвяткувати ювілей у відділах У. Н. Союзу, себто у відділах тої організації, що була вугольним каменем усього народного життя в Америці, що об'єднує у своїх рядах найкращий наш елемент.

ІДЕАЛИ СИЛЬНІШІ ВІД НЕНАВІСТІ

Чим повинна бути перенята канадійська молодь, щоб допомогти Великій Британії виграти війну? Чи вистарчає ненависті нацизм і Гітлера і лаяти їх останніми словами? Чи ненавистю можна доклати великих діл? Чи може є щось далеко сильніше від ненависті?

На ту тему говорив в Едмонтоні Річард С. Госкінг, генеральний секретар Краєвої Ради Стіваришених Молодих Жінок. І підкреслює, що канадійська молодь повинна бути перенята сильними й позитивними ідеалами, а не ненавистю. Нацистському вивови, казав він, треба протиставити фізичну й інтелектуальну справність, віру в демократію. А в першу чергу треба стояти на тому становищі, що кожному треба придержуватись у житті основних засад Христівської науки.

Госкінг застановлявся над тим, як це сталося, що Гітлерові вдалося перетягнути німецьку молодь на свій бік і переконати її, що „тільки через послух Гітлерові Німеччина зможе здійснити своє призначення“. Він каже, що це вдалося Гітлерові при допомозі „духового й емоційного гусячого кроку“, додавши до цього фізичні приневоліня. Гітлер, казав Госкінг, представив німецькій молоді вищість німецької раси і крові, Німеччину, як поняття, що означає світову потугу, а себе як пророка, що має здійснити призначення Німеччини, себто піднести її на найвище місце під сонцем.

Коли хтось пропагує вищість, то тим самим і ненависть чи погорду до „нижчих“. Це й проповідує нацистська Німеччина і на тому будувала свою силу. Та чи такою метою можна виграти війну? Госкінг каже, що ні. Він називає ненависть „неправним потягом“. Боязні й упередження, отрую, що затроює в першу чергу того, хто її живляє, чи нею переміється. Госкінг не дораджує канадійській молоді жувати такої мети у відношенню до Німеччини. Він каже, що далеко краще, моральніше й розумніше ненависті злі вчинки, повновані Німеччиною. Привязання до ідеалів демократії й любові їх, разом з наукою Христа становить таку зброю, яку Госкінг поручає канадійській молоді. І каже, що та зброя допоможе їй перенести труди і долати заохоти видержати в боротьбі. Фанатизм ворога треба побирювати ще більшим фанатизмом, емоційним й інтелектуальним, але фанатизмом, каже Госкінг, привязаним до ідеалів свободи, терпимости і гідности людини.

Госкінг каже далі, що нацистська наука невірно представляє науку Христа. Гітлер, каже він, малює християнство „як жидівську Христову віру з ежіоціолою етикою милосердя“. А це є неправдиве розуміння християнства. Бо, каже Госкінг, нема ніякої іншої науки, що булаб сильніша від науки Христа, коли іде про те, щоб впоїти в молоді, чи людину взагалі, відвагу і охоту віддати все, що є найдорожче, за велику справу, за ідею. Хто голосить інакше, той є затемнений. Тому треба поглянути вгору, на небо, а побачить там зорі-ідеали.

ПОЛІТИЧНА МОРАЛЬНІСТЬ

Часто стрічаємось з питанням: Чи національна або міжнародна політика кермується певними моральними й етичними засадами, чи ні? Залежить вона від певного морального кодексу, що лежить в основі нашої християнської цивілізації та концепції життя, чи ні?

Треба признати, що дуже важко відповісти на це питання одним словом: „так“ або „ні“. Цивілізований світ ніби погорджує методами терору та насильства. Поступове людство ніби визнає певні засади міжнародного права та справедливості, що є впливом християнської цивілізації. Та проте, чи справді в політиці державні мужи чи партійні лідери додержуються цього?

Вендел Вилкі, є, наприклад, атакований членами Республіканської Партії, з рамені якої він кандидував останньої осені на президента Злучених Держав Америки. Йому закидають, що він є опортуніст, що зрадив інтереси партії, яка заявила проти участі в європейській війні, проти неограниченої влади президента Рузвельта й т. п. Знаємо, що Вилкі минулої осені гостро виступав проти засадничої лінії політики през. Рузвельта в заграничній політиці, а тепер як відомо, він в цілості піддержує президента Рузвельта та стверджує, що свій погляд він змінив під натиском міжнародних подій. Отже, чи поступив Вилкі морально й етично, чи він „зрадив“ свою партію?

Здається, що мало є таких американців, щоб закидали йому зраду партійних інтересів. Але коли так є, то приходимо до переконання, що життя є сильніше за писані чи неписані закони.

Що так воно маєтись, пізнаємо це докладніше з інших прикладів міжнародної політики. Як вже сказано, модерні нації базують відносини між собою на засаді визнання ними міжнародного права. Але, звичайно, правильність чи неслухняність такого права лежить в руках сильнішого. Ліга Націй, основана в 1919 році, мала бути свого роду понаддержавним трибуналом, що мав кермувати життям всіх держав та націй. Нема сумніву, що в уяві творців тої організації була чесна й справедлива думка: уникнути війни та за всяку ціну зберегти постійний мир. Але скільки то послалося нападів на Лігу Націй, головю з боку тих, що були покровителями мирови-трактатами. Знаємо, що й закидувано, що вона є інструментом англійсько-французької антиготи, що держить в стані поневолення багато міліонів людей і т. д. А коли зважимо, що вона є найбільшим законом і до цього пристосовували політику. Але чи це є завжди моральне? З цього виходить, що в політиці кермується лиш інтересом даної держави, якої збереження кладеться вище всього. Це є застосування закону збереження, що існує не тільки у людей, але навіть в звіринному та рослинному світі. Все, що живе, старається вдержатись при житті, без огляду на це, яка висока є ціна такого вдержання. Тільки культурні й цивілізовані народи вміють вдатно поводитись свої власні інтереси з високими клячами нашої загально-християнської цивілізації. І тому, коли вони навіть й виконують свою власну, егоїстичну політику, то таки стараються надати їй чистий і моральний вигляд.

Одинокою відомою планетою, що має систему поясів є Сатурн.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

граниченої влади президента Рузвельта й т. п. Знаємо, що Вилкі минулої осені гостро виступав проти засадничої лінії політики през. Рузвельта в заграничній політиці, а тепер як відомо, він в цілості піддержує президента Рузвельта та стверджує, що свій погляд він змінив під натиском міжнародних подій. Отже, чи поступив Вилкі морально й етично, чи він „зрадив“ свою партію?

Здається, що мало є таких американців, щоб закидали йому зраду партійних інтересів. Але коли так є, то приходимо до переконання, що життя є сильніше за писані чи неписані закони.

Що так воно маєтись, пізнаємо це докладніше з інших прикладів міжнародної політики. Як вже сказано, модерні нації базують відносини між собою на засаді визнання ними міжнародного права. Але, звичайно, правильність чи неслухняність такого права лежить в руках сильнішого. Ліга Націй, основана в 1919 році, мала бути свого роду понаддержавним трибуналом, що мав кермувати життям всіх держав та націй. Нема сумніву, що в уяві творців тої організації була чесна й справедлива думка: уникнути війни та за всяку ціну зберегти постійний мир. Але скільки то послалося нападів на Лігу Націй, головю з боку тих, що були покровителями мирови-трактатами. Знаємо, що й закидувано, що вона є інструментом англійсько-французької антиготи, що держить в стані поневолення багато міліонів людей і т. д. А коли зважимо, що вона є найбільшим законом і до цього пристосовували політику. Але чи це є завжди моральне? З цього виходить, що в політиці кермується лиш інтересом даної держави, якої збереження кладеться вище всього. Це є застосування закону збереження, що існує не тільки у людей, але навіть в звіринному та рослинному світі. Все, що живе, старається вдержатись при житті, без огляду на це, яка висока є ціна такого вдержання. Тільки культурні й цивілізовані народи вміють вдатно поводитись свої власні інтереси з високими клячами нашої загально-християнської цивілізації. І тому, коли вони навіть й виконують свою власну, егоїстичну політику, то таки стараються надати їй чистий і моральний вигляд.

Одинокою відомою планетою, що має систему поясів є Сатурн.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

глія також знала з того, що буває в політиці безоглядна. Це саме можна сказати й про Америку. Бо ось Америка дає всебічну піддержку всім тим державам, що впади жертвами тоталітарної агресії, головю Англії, Греції, Китаю. У Вашингтоні часто гостро клеймують Німеччину, Італію та Японію за їх агресивну політику підбоїв слабших народів. І слушно. Але Советська Росія тішиться у тому самому часі поблажливістю. Здаємо собі справу, що нема одного американця, який широко вихваляв би сталінський режим терору та поневолення, де нема ні свободи слова, ні преси чи релігійного визнання. Проте, повторюємо, Росію не включається в число тих держав - розбійників, до яких зачислено Німеччину, Японію та Італію. А чейже Росія не є менше винувата від Німеччини. Росія є тільки хвилевий менш збідна виконувати це, що робить тоталітарний держави. Вона жила грабіжжю і живе нею далі, а тепер жде, якби то опанувати під червоним прапором всі країни світу.

Та Америка, як також Англія, поминують цей факт. Дяка під сучасну пору є Росія потрібна. При її допомозі вони думають скорше впоратись з Німеччиною та її союзниками. Тому супроти Росії ведеться окрему політику; її обминається, обходиться з нею як з „збитим яйцем“, щоб тільки її перетягнути на свою сторону. Це є подібне в дечому до того, що визнавали старинні римляне, коли казали, що до держави є найліпшим законом і до цього пристосовували політику. Але чи це є завжди моральне? З цього виходить, що в політиці кермується лиш інтересом даної держави, якої збереження кладеться вище всього. Це є застосування закону збереження, що існує не тільки у людей, але навіть в звіринному та рослинному світі. Все, що живе, старається вдержатись при житті, без огляду на це, яка висока є ціна такого вдержання. Тільки культурні й цивілізовані народи вміють вдатно поводитись свої власні інтереси з високими клячами нашої загально-християнської цивілізації. І тому, коли вони навіть й виконують свою власну, егоїстичну політику, то таки стараються надати їй чистий і моральний вигляд.

Одинокою відомою планетою, що має систему поясів є Сатурн.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Читаєте українські книжки і газети бо чисте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Зиновій Лиско.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ШКОЛА В ГАЛИЧИНІ

На початку XIX ст. українська музична справа в Галичині була в повнім упадку. Славні часи, коли при соборі св. Юра у Львові існував добрий хор і постійна оркестра, минулися. У катедральних церквах співали дяки, і співали так, що львівський митрополит, щоб не виставляти перед чужинцями української культури на посміх, у великі свята відправляв тиху Службу Божу.

На щастя, доля принесла нам тоді людину, що зрозуміла культурне значіння музики і грішми та моральним підтримом причинилася до відродження нашого музичного мистецтва в Галичині. Людина та — це перемиський єпископ Іван Снігурський (1784—1847). Замолоду він жив у Відні, місті з високою музичною культурою й там мав нагоду близько познайомитися з доброю музикою західно-європейських музик і українських музик і українських із Наддніпрянщини. Бо треба знати, що тоді у греко-католицькій церкві св. Варвари в Відні співав наддніпрянський хор, що виконував, здебільша, твори славетних українських музик Дмитра Бортнянського, Максима Березовського й ін.

Отже Снігурський, ставши єпископом, задумав піднести галицьку музику з соромного упадку та поставити її на містечкий рівень. Він напшов собі відповідного помічника, о. Йосипа Левицького, і при його співпраці заснував у Перемислі, 1828 року хор і музичну школу, спровадив із Петербургу ноту, головю Бортнянського та Березовського.

Саме тоді приїхав до Перемисля добрий музикант, чех Альфонс Нанке. Він був родом із Берна на Моравії, музику вчився в Берні та в Відні і здобув собі признання як диригент і композит по різних містах Західної Європи. Під проводом Нанке перемиський музичний осередок розвинувся дуже швидко й високо. Учнів було багато, так, що Нанке спровадив собі до поміч свого земляка Вілкієнта Ерзаваго, доброго співака й учителя, теж чеха. Тепер вони обидва забралися до праці й піднесли перемиський хор до нечуваної тоді в Галичині висоти. Твори співали, здебільша, українські, головю Дм. Бортнянського. У школі вчили основ музики, співу, гри на різних інструментах, а талановитіших учнів і гармонії. Нанке широко бажав розвитку української музичної культури й навіть свої власні українські твори намагався писати в дусі Бортнянського.

Найбільший розвиток перемиської школи припадає на роки 1830—1834. Тоді захоплення музичним мистецтвом у Перемислі було таке велике, що до української катедрі ходили мов на концерти й польські й усі місцеві німецькі пані, а високі урядовці, професори й військові масово вписувалися до співочої школи й мали собі за велику честь співати в українському хорі. З цього часу минуло сто років.

Хоч перемиська школа утрималася на такому високому рівні не довго, бо як пішов Нанке, то знову не було відповідних провідників, але й цей короткий час музичного піднесення мав велике значіння для цілої Галичини. З Перемисля розходилися учні і співаки з хором. Нанке по всіх усядах і поширювали скрізь розуміння й любов до правдиво-мистецької музики, основували нові музичні осередки і приготували ґрунт для музичної культури серед широких шарів нашого громадянства.

В. БУДИНОВСЬКИЙ.

ЧИЯ ДИТИНА?

(1)

Дивну вдачу мав Іван Камлай. Видежуватися любив. Печеня, шинка, ковбаса... смакували йому. Лиш робота не смакувала йому!

Яка цьому була причина, сам не знав. Знав лиш те, які були наслідки. В хаті була біда.

Камлай був халупником під півтовим містечком. Крім хатчини мав тільки город. Жонатий був і мав троє дітей: двох хлопчиків: вісім, десятилітнього, і маленьку дитину ще при груді. Жили з того, що давав їм їх город і зарібки в місті. Він, що десь колись заробив якою роботою, пропив і прокурив. Жінка заробляла як перекунка. За зароблених грошей купила корову. Молока давала стільки, що ще й до міста носила і продавала.

Хата-Камлая була при дорозі до міста. Одного теплого вечера Камлай сидів на лавочці перед хатою і курив люльку. На порозі сиділа жінка Гапка, перед нею колиска з дитиною.

Дорогою від міста, та тим її боком ішов хтось підспівуючи собі під носом. Хто то був, годі було пізнати, бо було цілком темно. Ні місяць, ні одна зірка не світила, бо хмари закрили ціле небо. Коли Камлай вчув той тихий спів, сказав до жінки:

— Дидж вже до корови! Дитину я буду колисати.

Кажучи це, пересів на поріг коло колиски.

Іду вже, іду! — відповіла жінка, встаючи.

— Де хлопці?

— Хлопці вже давно в ліжку.

Жінка пішла догори корову. По хвилі той якийсь співак ішов назад, та вже тим боком дороги, поїд хату. Ідучи, так-

само співав під носом. Коло хати ішов дуже поволі.

— Вже можна! — сказав Камлай до себе, та досить голосно.

Ще хвилину постояв і пішов до хати, полишивши дитину в колиці перед хатою. Задержався в снігах і наслухував. Саме тоді дитина зачала плакати. Камлай вдуші заляв.

— Дитина дреється і з того готово нічого не бути! — погадав. — Та нехай! Не може бути втрата. Гроші вже у мене. Сяк, чи так скінчиться, не віддам.

Дитина затихла. Камлай ще лиш хвилину наслухував і пішов до стайні, щоби, як треба буде, з балакою жінку троха придержати.

— Ти чого сюди прийшов, коли дитина плаче? — спитала жінка сердито.

Вже не плаче, — відповів.

— Я прийшов подивитися, скільки нині буде того молока?

— А тобі нащо знати?

Один панок в місті, той, що я йому вже раз приніс був наше молоко, казав, що воно дуже добре, і просив мене,

щоби я йому завтра приніс два літри.

— Хіба би я дурна була дати в твої руки моє молоко! Щоби ти, взявши за нього гроші, пропив? Всяку зайвину молока я сама годна продавати, хоч би того добра було десять разів стільки.

— Та лише два літри!

— Ані краплі!

На вулиці хтось співав ту пісню, що й раніше, тільки троха голосніше і даліше від хати. Чуваючи ту пісню, Камлай вже не торгувався з жінкою.

— Як ні, то ні! — сказав.

Жінка встала і з молоком відійшла до хати. Посудину лишила в кімнаті і вибігла до дитини. Камлай вистрибнув за нею, бо вчув крик жінки:

— Мати Боже! Дитина вилетіла з кошика. Дай ліхтарик! Дай зараз, бо так темно, що боюся наздоплати на дитину.

Камлай пішов до кімнати, взяв ліхтарик і вишов до жінки. Вколиці справді не було дитини. На землі не було.

— Дитина зчезла! — крикнула жінка, заломивши руки.

— Мабуть втікла, — сказав Камлай глумливо. — То якась

НА РІЖНІ ТЕМИ

КОРИСТИ ПРОТИ НЕДОГОД

Як подає Томас Келанд у „Нью Йорк Ворлд-Телеграм“, Кісус Гаан, представник Ліги Корейців у Злучених Державах, заповідає скорий наступ японців на азійські поєстоли Голландії й Злучених Держав. Гаан по національності кореець і веде в Злучених Державах акцію за незалежність півострова Кореї від Японії. Він зареєструвався в департаменті стеїту як агент чужинського начальника.

Ця реєстрація потягне за собою певні недогоди. Передовсім, як він говорить, кожний знає, в чий інтерес і по що він говорить. З другого боку, законно признає становище об'єкту йому зносини з урядом краю й пресою.

ЯПОНИЯ ПРОТИ АМЕРИКИ

Гаан заповідає не лише війну Японії проти Злучених Держав. Він заповідає поважні пересуєння сил ще до тої війни. Передовсім він заповідає підписання пакту про неагресію між Японією й Росією.

Гаан навіть подає день 29 квітня як речення до підписання такої угоди. Хочби це пропустити як неправдоподібну точність, все таки російсько-японське зближення остане як правдоподібна можливість.

Така угода звільнила би для вжитку проти Америки півмільона добрих японських жовнірів, що їх Японія держить проти Росії.

І „ПРИЯТЕЛЬКА АМЕРИКИ“ ПРОТИ НЕЇ?

Замітно, що Гаан заговорив, який інтерес в угоді з Росією має Японія, а не сказав, який інтерес у цій угоді має Росія.

Це є власне один з тих пропусків, що цінують люди, які очі звернені на одного противника. Через те цю частину його заяви треба доповнити нам.

Справа не представляє великої трудности. Як Японія звільнить півмільона жовнірів у Манчжурії, то це звільнить ті війська, що стоять по другим боці границі проти півмільона японців. Звільнені в цей спосіб війська Росії буде могли вжити деінде: правдоподібно скріпніти свої військові залоги в Європі або передній Азії, якщо до того часу там вирине їх потреба.

НЕ ХОЧЕ „СПЕЦИФІЧНОЇ ПРОГРАМИ“

Лорда Галифкса розпитували в Нью Йорку американські газетарі про преріжні політичні справи й між іншим догадалися від нього „показати специфічності, в чому не розв'язано яксаїд лантання світової господарки, а в чому це можна би в майбутньому направити“.

Ініціями словами догадалися, щоб лорд Галифкс як амбасадор британського уряду сказав дещо докладніше про повоеєну програму британського уряду принаймні в господарських справах.

Лорд Галифкс від специфічної відповіді викручувався, кажучи, що це все буде залежати від того, який буде кінець війни.

Лорд Галифкс зробив враження, що британський уряд не хоче дати відповіді на питання, на яке відповіді домагаються американські газетарі.

ПОГЛЯДИВ ЧИ УДАРИВ?

Етіопський цар Селасі закликає провідників етіопських племен не відплачуватися італійським бранцям брутальністю за брутальність італійських окупантських військ.

Цим він закинув італійським окупантським військам в Етіопії жорстокість. Зробив це одначе нібито зовсім мимоходом, роблячи жест проти жорстокості.

Видно, що, перебуваючи в Англії на вигнанні не дарма. Учився дипломатії.

А ЩО НА ЦЕ ДРУГИЙ ЦАРСЬ?

Прокляття царя Гайла Селасі до етіопів повинна збудити до протесту італійського короля. Адже він теж прибрив собі титул етіопського царя.

Найкраще було би очевидно, якби цар Віктор Емануель видав противну прокляття, наприклад зв'язав ватажків етіопських племен не слухати того узурпатора Гайла Селасі й кожного італійського жовніра, що їм попаде в руки, закатувати на смерть.

Дуже можливо, що колись була видана така прокляття, етіопи послухали би не Гайла Селасі, а Віктора Емануеля.

СІКОРСЬКИЙ ДО АМЕРИКИ?

Як подає телеграма до „Нью Йорк Таймс“, генерал Владислав Сікорський, прем'єр польського уряду на еміграції з о-сідком у Лондоні, приїжджає до Америки. „Позірною ціллю“ приїзду, як каже „Таймс“, є удосконалити подробиці польської угоди з канадським урядом в справі вишколу польських військ у Канаді.

Замітне донесення. Наперед, про польський уряд на еміграції, бо колишній польський уряд у Варшаві підпускав кпинками всякі донесення про український уряд на еміграції.

Далі, цей уступ про „позірні цілі“. Отже видно, одні цілі виставляється на зовні, а інші цілі маєється на думці.

ПРО УКРАЇНЦІВ МОВА?

Каже донесення: „Хоча подробиці візиту (генерала Сікорського) ще не відкриті, сподіваються, що генерал Сікорський буде відвідувати польські групи в Злучених Державах, щоб їм розказати між іншим про дискусії, що тепер ведуться в Лондоні, про якусь намірену повоеєну федерацію між Польщею й Чехословаччиною“.

Знову донесення, замітне з кількох причин. По що представник польського уряду на еміграції відвідувати польські колонії? По що йому говорити про переговори про повоеєну федерацію? Невже ж планами цієї федерації маєється оживити рух по польських колоніях?

І замітно, що цим разом говориться про федерацію, тоді як з Лондону писалося про конфедерацію, себто союз, свободний до того, що кожний член може від нього відірватися, коли йому забажається.

І замітно, що говориться про союз Польщі й Чехословаччини, а не поляків і чехів, як про це говорилося в донесенні з Лондону. Щож це має значити? Котре донесення обман, а котре правдиве?

НЕ ГОВОРІТЬ?

Донесення „Таймс“ кінчиться замітним реченням: „Він (генерал Сікорський) не говорить по англійськи“.

Гм. Це дивно. А ми в Америці гадали, що в Польщі кожний гімназист учиться по англійськи. І ще дивніше, що генерал-прем'єр побував в Англії вже відій більше, ніж рік, і це по англійськи не навчився.

Але властиво будівничий майбутньої польсько-чесько-словацької федерації по англійськи знати не потребує. Англії вона ще не загоріє. Лише те, що поза Англією.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Ювілейний Концерт.

В неділю, 23. березня відбувся в парохіяльній галі концерт української школи при церкві Єв. Юрія з нагоди 35-літнього існування цієї церкви.

Пресов. еп. Іван Бучко відкрив це ювілейне свято короткою промовою, в якій підніс значіння рідношкільної освіти для молодого тут родженого покоління. І хоч в останніх двох роках, говорив Владика, наша українська католицька церква в Нью Йорку зробила в тому напрямі поставити справу школи на певні й тривкі основи, а це знову може статись тільки тоді, коли при нашій церкві повстане цілоденна школа. Таку школу ми мусимо побудувати й то вже в скорому часі. Тому кожна місцева організація, кожний парохіян, кожний свідомий громадянин, який доцільно вартість такої школи, повинен зложити на її будову відповідну жертву.

Першу й другу частину концертової програми виконали шкільні діти хоромним співом, деклямаціями, сольними піснями, різними вправами та живим образом. У третій частині програми відспівав кілька пісень відомий вже ньюйоркській громаді з своїх виступів п. М. Мельник.

Програму цього ювілейного концерту підготували Сестри ЧСВВ., які саме ведуть українську школу при церкві Єв. Юрія. Треба подякувати цю старанню й солідну працю, яку викладають Сестри у вихованні молоді дівчини. Вислідом цієї праці показався власне в цьому концерті. Бо прислухуючись до добре підготованого хорového виступу дітей, до деклямацій, що були виголошені виразно чистою українською мовою, пригадуєшся вправам та живому образу, де кожна дитина зручно, вправно, з умінням і з охотою виконувала призначені їй ролі, кожний присутній міг наочно переконавшись, що дитина, яка ходить до школи, веде з тим повинні існувати й ширші організації, які зеднують учнів і ріжного віку і ріжних здібностей коло чогось у Владики, щоб побудувати цілоденну школу, повинен знайти нові й ширі попертя серед всього громадянства міста Нью Йорку.

Присутній.

ДЛЯ ПІДПИСУ ПІД СІМ БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ. Луїс Гвайт, почтовий інспектор, виїхав оного з Вашингтону літаком до Флориди, щоб предложити президентові до підпису закон про помін Англії коштом 7 білїонів доларів.

С. Русова.

СУСПІЛЬНІ ПИТАННЯ ВИХОВАННЯ

Нова школа так зосередила в своїх руках усе виховання молоді, що поза школою залишається дуже мало чинників виховання, бо в школі тепер провадиться не лише умовне заняття, не лише проходить ціле життя дитини з її чуттєвими (емоціональними) переживаннями, суспільними обов'язками, фізичними іграми, спортом, ручною працею. Сучасна школа повинна бути правдивим зразком суспільної держави, держави демократичної в найкращому значінні слова, з можливим здійснюванням ідеалів — волі, щастя, братерства. В цих галузях діти мають бути ведені з самого малого віку, від їх вступу у першу виховуючу клітину — в дитячий садок. На усіх щаблях шкільного навчання діти мають бути щасливі — щасливі тим, що вони в осередку любови, тим, що мають змогу задовольняти свою природну рухливість, творити те, що навіває в їх умі, почувати себе з кожним шкільним днем свідомішими, самостійнішими. Діти з самого початку мають користуватися волею і разом з тим розуміти суспільну силу закону й користися йому не з лаяку перед карою, не з поневолення повагою учителя, але на підставі суспільної товариської умови, на підставі свідомого визнання його користі для спільного групового життя. З першого об'єднання дітей мають між ними розвинути братерські взаємні відносини, які починаються з малечки (нечлених) груп, що далі охоплюють ширше коло взаємних відносин. Мусить панувати взаїмна допомога, єдність, зусилля для виконання тої або іншої праці, для доведення її до кінця, мусить бути спільне почуття честі, що не дає робити щось негідне, що понизилоб вартість класової групової шкільної спільноти. Діти повинні мати змогу в класах об'єднуватися в невеличкі групи, де вони почують себе більше сердечно, в які їх еднають спільні нахили, інтереси. Радна, яка ходить до школи, веде з тим повинні існувати й ширші організації, які зеднують учнів і ріжного віку і ріжних здібностей коло чогось у курсів, шкільних або класових святах. В таких широкіх колективах діти навчаються під-

лягати одному виборному керівництву, підлягати не своїм особистим інтересам, а суспільним. При школі мають бути ріжноманітні гуртки, і майже в широкій, в них то й розвивається суспільна проблема виховання, в них виховуються майбутні громадяне.

Діяльність школи не замикається в її будинку, в її садах та городах. Учні раз-у-раз мають пам'ятати, що вони належать до свого села, до свого міста, й привчатися до думки, що всіма своїми силами, здібностями, ділами вони мають насамперед послужити своєму найближчому осередку. Особливо це лягає як обов'язок на старших учнів. Від них село має право чекати допомоги; на випадок пожежі вони рятують від нещастя, вони в часі збільшеної хлібо-робської праці гуртками являються на допомогу. Школа й село мають бути в зв'язку із собою, у взаїмному порозумінні.

При такому послідовно проведеному усуспільненню шкільного виховання, чи є місце в шкільному оновленому житті для національного виховання? Жадна правильна, розумно поставлена школа не може бути і не буде ненаціональною. Школа існує для конкретного народу, який визнає її своєю дорогою для себе, потрібною йому установою, коли він бачить у ній щось своє рідне — чує свою мову, бачить свій орнамент, свою свята, чує свою пісню, бачить у школі свою працю. Все це мусить відбиватися в шкільному житті. Кожна школа, щоб бути близькою своєму народові, повинна бути пробитая його духом. Її учні мають виховуватися, вчитися на елементах національної творчості, повинні ознайомитися з світоглядом нації, як він виявився в її народній творчості, звичаєвому праві, в давніх громадських звичаях та установах. Учні повинні добре знати природу рідного краю, історію та літературу рідного народу, знати промисел, працю, професійні нахили й господарські умови життя цього народу і завжди через усе своє шкільне навчання свідомо ставитися до своїх національних обов'язків. Усяке усуспільнення дітей без їх національного виховання було б абстрактною (відірваною від дійсного ґрунту) метою, вісілою у повітрі, як би воно не провадилося на національному підкладі. Школа виховує громадян амеріканських, французьких, японських, німецьких, відповідно до того, серед якого народу вона працює, для якого народу вона готує громадських діячів. Яке уявлення ширше, чи суспільне, чи національне, залежить від широти розуміння самої суспільної мети школи. Ця мета — виховати свідомих громадян, які в усюжому суспільстві свідомо ставились до своїх суспільних обов'язків і чесно їх виконували. Є лише національні суспільства, бо інтернаціоналізм вже мають другий колорит — науковий, містечкий, професійний, торговий і т. ін. Але людина добре національно вихована в кожному суспільстві знає свої обов'язки. На одному з численних учительських конгресів не тільки визнавали необхідність національного виховання, а бачили в ньому найкращий шлях до найліпшого взаїмного розуміння одного народу другим. Найкращий приклад наша поетеса Леся Українка: як палко кохала вона свій народ і як гаряче відчувала долю чужих для неї народів. Національний елемент у вихованні є один з додаткових, треба лише не вносити в

ФОНД РЕКОРДОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

(Виказ число 5)

За починком Українського Конгресового Комітету наспіли далі оці датки і замовлення на рекордування української пісні у виконанні хору проф. Олександра Кошиця:

Збірка на срібнім весіллі гр. С. і М. Бабяків, Філадельфія, Па., даток	\$ 11.00
Збірка на срібнім весіллі гр. М. і П. Єнджейовських, Шікаго, Іл., даток	19.22
Місцева Українська Національна Рада, Скрантон, Па., замисць квітів на могилу гр. Миколи Дутчака, даток	10.00
Злучені Клуби Укр. Молоді, Бостон, Масс., даток	20.26
Мих. Юрків, Рочестер, Н. Й., реїта до замовлення	5.00
Василь Костра, Ньюарк, Н. Дж., замовлення	10.00
Юрій Хиліак, Оліфант, Па., замовлення	10.00
В. Чучман, Амстердам, Н. Й., замовлення	10.00
Михайло Віхорек, Дітройт, Міш., замовлення	10.00
Анна Білас, Ньюарк, Н. Дж., замовлення	10.00
Іван Візний, Скрантон, Па., замовлення	10.00
Петро Мошійський, Оліфант, Па., замовлення	10.00
Теодор Сарахман, Скрантон, Па., замовлення	10.00
Передтим проголошено	864.00
Разом	\$1,009.48

За замовлень, які наспіли дотепер, у виказі подані тільки ті, що заплачені готівкою. Хто прислав замовлення без грошей, того прохається прислати належність за десять ґарантів (20 пісень) в сумі \$10.00. Конгресовий Комітет ґарантує замовляючим, що вони одержать замовлені рекорди, або зложена ними сума буде їм повернена в цілости, якщо через брак відповідної кількості замовлень виконання рекордів не буде можливе.

Степан Корпан,

касир Українського Конгресового Комітету.

УВАГА: Для переведення справи рекордування української пісні необхідно, щоб усі, хто бажає мати рекорди, прислали якнайскоріше замовлення з належністю в сумі \$10.00 за десять рекордів (20 пісень). Потрібна скільки замовлень повинна бути зібрана на протязі найближчих тижнів.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Перенесення „Молодечого Клубу“.

Товариство „Дністер“, 361 відділ У. Н. Союзу порішило перенести свою молодечу організацію „Молодечий Клуб“.

Також повідомляється, що збори молоді відбулися дні 26. лютого ц. р. в поїмнім порядку і зібрано уряд у такій складі: М. Гузар, предсідник; Г. Палчій, заст. предсідника; В. Павлій, секретар від української мови; А. Рибачук, секретар від англійської мови; О. Семанішин, касирка; М. Герман і С. Романішин, предст. Цей уряд апелює до родичів, щоб вони вплинули на своїх дітей, щоб ті приїхали на збори, що відбудуться дні 1. квітня ц. р. в галі Карпатин при 217 Е. 6 вул. в Нью Йорку. Це будуть важні збори, тому кожний повинен на них бути присутній.

В. Павлій, секретар.

ЕСПАНІЯ ТЕЖ ГОЛОДУЄ

БЕРЛІН. — Таке подає Джан Кюдегі, бувший американський амбасадор до Бельгії, що тепер став журналістом. І подає це на підставі інформацій, які подав йому д-р Карел, що студіює наслідки голодування в Еспанії. Він каже, що населення не їсть, тільки пробує вдержати себе при житті. Далі стверджує, що приріст населення постійно зменшується.

Найбільші на світі вічно зелені ліси знаходяться не на півночі, але в рівнинних нетрах.

(Кінець).

Обем найбільшого ростучого дерева в Злучених Державах виносить 39 стін.

ЛЮБОРАДСЬКІ

не наголовок давньої, але ще зовсім не перестарілої повісті відомого українського письменника

АНАТОЛЯ СВИДНИЦЬКОГО

що малює гарно й яскраво життя української священної сім'ї на Подолі в 60-тих роках минулого століття, коли це духовенство переживало переломні часи.

Перед очима читача письменник розкриває малюнок старого, простого побуту сільського духовенства, його близькі взаємини з народом, а поруч цього малює, як перестарілі вже тоді форми життя повільно розкладаються, а на їх місце виростають нові.

Перед читачем вистають як живі картини тодішнього родного, суспільного, шкільного й бурхавного побуту.

Є це одна з найкращих повістей українського письменства, один з тих творів, про котрі можна сказати, що хто їх не знає, той не знає української літератури.

ЦІНА ПРИМІРНИКА В ТВЕРДІЙ ОПРАВІ 1 ДОЛЯРА.

Замовлення слати до:

“СВОБОДА”

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШЕРОН, ПА.

Концерт української пісні й танців.

Дня 9. березня б. р. бачили ми понад 500 осіб на величавому концерті української пісні й національних танців в Шероні, Па. в великій Йосефініум Аудиторії. Концерт урядила українська прав. парохія, якої урядниками є молоді, тут роджені люди, на чолі з о. В. Загоруйком, рівнож тут вихованим.

В концерті взяли участь: місцева школа танців Авраменка, під управою Н. Арсеніва з Пітсбургу, а допомогли танцюристи з Пітсбургу, Карнегі, Батлер, Мікіз Ракс. Концерт пісень дали здучені три хори: „Бандурист” з Йонгстайну, Огайо, „Сурма” з Ньюкестіда, Па. й місцевий. Всіх співаків виступило біля 80 душ, під управою о. С. Мусійчука. Танцюристів було звичайно 40. Місцева американська преса принесла похвальну критику за танці, як й за співи, хорів і сольові. При цьому була панна Ірина Мусійчук.

Програма була багата й гарно уложена. Відкрито концерт співом „Журавлі” при рухах танцюристів. Краси додавали різнобарвні світла. Дальше йшли танці: Гречаники, Гуцулочка сольно. Це сольно маленької дівчинки було чудове й публіка довго оплескувала. По тім була коломийка.

Другу частину концерту становив хор, що відспівав Недільського: „Засяло сонце золоте”, а потім „Бандуру” Давидовського з солями пани Ольги Мусійчук й Ол. Лисогіра. Навіть учасник, соліст-бас, ірландець І. Кессіді, признав, що вязанка вийшла гарно, з м'яким сонором панни Ольги й Лисогіра. Хор ще мусів заспівати з сольною суправним „Ой не ходи” Турули, „Коло млина” Гайворонського, й інші.

Третю частину концерту знову виповнили танцюристи:

Козачок подільський, Гонивітер, Аркан. Останній випав прекрасно, особливо звідна при кінці була новістю для всіх. Тут виступив соліст-бас і відспівав: „Меджик Флут” Моцарта, „Пілгриме сонг” Чайковського, а на опески „Ан ди Ровд ту Мендоле”. Це популярний тут бас артист, той не диво, що він, як і молода наша зірка сопраністка Ольга, стягнули немало чужої публіки, бо своїх було менше.

По перерві знову були танці: Гаївка з закінченням молитви хору, козачок, гопак колом, Катерина. Хор знову виступив з піснями: Молитва Андрія з опери Артимовського, „Запорожець за Дунаєм”, „Ой пряду” „Леонтовича”, „Шелрик” „Леонтовича” відспівав хор дівочий, а на закінчення „Сив Сока” з солями Ольги й пани Вересюк. Очарувала всіх молитва Андрія, сольно Ольги з Хором, особливо при кінці, коли хор на колінах кликав „Боже, побачить дай нам рідний край”.

Мусів знова хор відспівати ще пісні: „Узяна” — Кошиця, а закінчив пісню „Бувайте здорові друзя мої”. Програму закінчено „Запорозьким герцем” і хором, що відспівав гимни: американський і український. Велике призначення належить аранжером концерту й всім програмуванням, за їх працю для слави української штуки й пісні. Подібні концерти ця група плянує в Ньюкест та в Понгстайні.

Онуфрій Вересюк.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

З української кольонії.

Не треба забувати, що ми маємо в Америці свою американсько-українську, фермерську кольонію. Є нею усім нам відомий Мілвіл, Н. Дж., що її зорганізував п. Матоліч і ще далі організує, бо є тут місця ще для багатьох наших ферме-

рів. А що тут життя наше розвивається, то доказом цього хай буде між іншим те, що от 457 відділ У. Н. Союзу, що є молодечий, а придбав за несповна рік 34 членів і вже вислав свого делегата на Конвенцію У. Н. Союзу. Належить згадати, що тут доложив у тому праці п. В. Загаєвич. Є ще тут і 347 та 331 відділ У. Н. Союзу, що теж гарно розвиваються і одні одним допомагають. Нашим бажанням є те, щоб та кольонія збільшалась, себто, щоб напливали сюди наші люди й осідали на фермах, а це вийде їм на добре й нашої громаді.

С. Патен.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Свято в честь Басарабової.

Місцевий Союз Українок, відділ 6-тих відсвяткував 9. лютого ц. р. 17 річницю смерті української героїні Ольги Басараб панахидою і святиним концертом. Наші брати і сестри не можуть цього зроби-ти на рідних українських землях. Свобода це робити залишилась нам тільки тут, під зоряним американським прапором.

Того дня збирались члени Союзу Українок в одностроїх в церкві, разом з своїми прапорами. Отець Турула відправив панахиду, підчас якої співав церковний хор під орудою дякоучителя п. О. Лавріва. В панахиді взяло участь з прапорами також сестрицтво Різдва Богородиці, від 36 У. Н. С. а на символічну домовину, яка стояла в церкві, члениці зложили вінок цвітів.

Після того всі удалися на галя, де відбувся концерт. На сцені виділила дуже гарно прибранна символічна могила Покійної, над якою був устаєний образ Ольги Басарабової, прикрашений різними вишивками. Наперед заграли українська банда під проводом молодого діригента І. Поповича жалібний марш. Опісля передсідниця 6-го відділу С. У. А. пані Хилія відкрила концерт і попросила публіку, щоб на хвилю повстала з місць і віддала честь Покій-

БАЧИВ АНГЛІЮ. Ернест Пайд відомий журналіст з газетного ланцюга Скрипса-Говарда, що побував якийсь час в Англії, вернувся недавно до Америки й при висіданні в Нью-Йорку показує митному інспектору запальну бомбу, що впала була на британське міністерство війни, але не вибухла.

НІМЕЦЬКІ ЗЕМЛІ ПОСТІЙНО БОМБАРДОВАНІ

Те, що Англія не бачила німецьких літаків майже цілий тиждень, може виглядати особливо дивним, коли зважитись, що на протязі минулого тижня не було ні одного дня, щоб британські летуни не бомбардували Бремену, Гамбург, Кольоні чи інших міст, де є військові склади муніципальні чи поживні.

ІТАЛІЙЦІ В АФРИЦІ ДАЛІ УСТУПАЮТЬ

По заняттю британськими містами Керен в Ефіопії а Гарар в Етіопії, ціла британська увага звернена на те, де ще властиво можна надіятись якогось поважнішого спротиву. Думають, що це буде в Асмари, столиці Ефіопії.

ТЯЖКА ДОЛЯ БІЖЕНЦІВ

ВІШІ. — Заграничні кореспонденти оглядали бараки, в яких живе до 30,000 біженців, що дістали прибіжище в Франції. Положення їх дуже важке, але, як подає американський кореспондент, не є гірше від тих півтора мільйонів французьких полонених, що це досі є в Німеччині.

ПРАВНЕ ОПРАВДАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Г'АВАНА (Куба). — Перед міжамериканською адвокатською палатою виголосив промову американський головний прокуратор Джексон і в тій промові з правничого боку оправдав теперішню американську заграничну політику, зокрема поміч Англії і всім воюючим з державами осі демократіям. Джексон говорив, що Гітлер поламав всі міжнародні договори, яких гарантом була також Америка. Тому Америка мусіла виступити проти нього.

Марія Мисюра.

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА! На про-
даж ресторан (Coffee Pot). Вис-
тик піддає 3 міста. Повна ціна
\$350. — Гросерія-делкатесен, вели-
кий скелі, 3 кімнати, фріджидер.
Ціна \$800. Голоситися до: 71-7
J. TANSKI,
17 St. Marks Pl., New York City.

ДО ЗАРЯДУ ДОМУ пошукують
безлітної вдови у віці від 35 до 45
літ. Мусить бути чесна людина.
Власник самотній, вдовець, 50 літ,
має два діти і бізнес. По інфор-
мації голоситися: 71-7
W. X. c/o SVOBODA,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОЧУВАЄТЕ ЗПЕ — НЕ МАЄТЕ
ЗАПАЛУ ДО ЖИТТЯ?

БОЛИТЬ вас голова — маєте
газ в шлуноку?

Скільки разів маєте з а пір ки-
шок і терпите болі через газ,
злий відділ, нудоту від несправ-
ності, вживайте FEEN-A-MINT. Це
розслаблююча жвачка, котра має до-
брий смак, порадить вам на запір
легко, а певно. Заживайте перед
сном — а рано почувате покешу
й ви знову будете почуватися
добре. Мільони людей молодих і стар-
их, покладається на цей недорогий
FEEN-A-MINT. Він допоможе й вашій
родині. Купіть FEEN-A-MINT нині!

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні неуги, чолові-
чі й жіночі. Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого сві-
дства.
- Гемороїди й жєлєки лікуєтєся без
операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
GRAMERCY 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслугову.
X & Флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до
12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі
рано від 10 до 12.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕН-
НЯ ПИСАНОК

Фарба в порошок, з старого
краса.

Вісім (8) красок: червона, жєл-
та, темна, жєлєта, помаранчева,
зелєна, синє, чєрна. Ціна за
коробку з 8 красок \$1.00. Віск
печєний і Кєтка до писання 25 ц.
Коробочка 25 ц.

ВЕЛИКОДІННІ КАРТКИ „Христос
Воскрєс” у формі книжечок з вірша-
ми, ціна за дозін 50 ц., 50 карток
\$1.75, 100 карток \$3.00. Картки в
формі книжечок зокусові, ціна за
дозін \$1.00. Зелєне листя до роблен-
ня паперових квіток, грєс коштує
75 ц.

ПРОПОВІДІ (Слово Божє) о.
Юліана Дєронича. На всі не-
дїлі і свята, 2 томи, брошу-
ри „Рятує” ціна \$2.00

Ладан (Кадило), для церковного
ужитку, фунт 75

Для торговників і продавців відпо-
відний опуст. Замовлення посилаєть
на адресу: \$4.-

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО
ВИШИВАННЯ Д.М.
С. І. СТЕПІЛЬОВА-
НИ РІЧІ.
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ЧИЩЕННЯ СТІННОГО
ОББИТТЯ.

Стінний папір, поваланий
говцем, можна обчистити, по-
кривши його паствою, зробле-
ною з крохмалю і води. Коли
ця паства засохне, належить її
усунути щіткою з паперу, а
племі зникнуть.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛІДЕЛФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прєпар-
ною металєвою
труною, двома автими, краваном,
бальсмуванням, виш-
нянням Похоронного
Дому і т. д.

Всє, чого треба, з вишєком оди-
ня й належитостей за церковну
відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Обслуга шпир і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Chais):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7667.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОД-
НОГО СОЮЗУ, А ТИМ-
САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-
ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІ-
ОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЙ
ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-
ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА”.

СЛЕЗОТОЧИВІ БОМБИ В СТРАЙКУ. — Полісмен націлюється рушницею для ви-
кидання слезоточивих бомб на страйкарів сталевих фабрик в Бетлєгемі. Поліція
каже, що рушниця в руках поліцей, показаного на цій світліні, вистрілила без волі
поліцей. У заворушеннях були ранені поліція й страйкари.

ТАРЗАН, ч. 265. Стріла влучає.

AN INSTANT BEFORE THE VOLLEY WAS
DISCHARGED, TARZAN DROPPED TO ONE
KNEE, THE MISSILES SAILED OVER HIS HEAD.

THEN HIS RIGHT ARM SHUTTLED BE-
TWEEN QUIVER AND BOW, WITH MACHINE-
GUN RAPIDITY THREE ARROWS SPLIT THE AIR.

THREE OF THE SAVAGES FELL BEFORE
THEY COULD RELOAD THEIR BOWS.

BUT THE FOURTH FIRED, THE ARROW
SPED TRUE — AND STRUCK TARZAN!

Хвилюючку перед тим, як
стріли просвітлили понад го-
лову Тарзана, він приляк-
нув на одно коліно. Вони
пройшли мимо.

Тепер його стріли почали
вилітати з лука з шаленою
скорістю. Три з них пройшли
повітря і помчались до ди-
кунів.

Трьох дикунів впало тру-
пом, ще заки вони встигли ви-
пустити ще по одній стрілі.
Тарзан не схивив ні одного
стрілу.

Але третій дикун мав час
ще раз наложити стрілу і ви-
пустити її до Тарзана. Ця о-
стання стріла попала в Тар-
зана.